

11.10.2017

Kuntien julkisoikeudellinen yhteistoiminta

Kunnat ja kuntayhtymät voivat sopimuksen nojalla hoitaa tehtäviään yhdessä. Julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat sopimus yhteisestä toimielimestä, yhteinen virka, sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta ja kuntayhtymä. Kuntalain (410/2015) 8 luvussa säädetään kuntien julkisoikeudellisesta yhteistoiminnasta. Kunnalle laissa säädettyjä tehtäviä ja niihin liittyvää päätösvalan käyttöä ei voida yleensä hoitaa yhdessä toisen kunnan kanssa yksityisoikeudellisessa muodossa, vaan toiminta on järjestettävä kuntalain ja mahdollisten erityissäännösten mukaisesti. Kunnat ja kuntayhtymät voivat harjoittaa yhteistoimintaa myös yksityisoikeudellisessa muodossa. Tällöin on kysymys yksityisoikeudellisesta sopimuksesta.

Kuntalain 8 luvun julkisoikeudellista yhteistoimintaa koskevissa sopimuksissa on aina yksilöitävä ne kunnan tehtävät, jotka annetaan toisen kunnan tai kuntayhtymän hoidettavaksi. Yhteistoimintaa koskeva sopimus on luonteeltaan hallintosopimus.

Yhteistoimintaa koskevat sopimukset voidaan tyypitellä seuraavasti:

- 1) kunta hoitaa tehtävän yhden tai useamman muun kunnan puolesta; sopimus voi koskea
  - a. yhteistä toimielintä (kuntalaki 51 ja 52 §)
  - b. yhteistä virkaa (53 §)
  - c. viranomaistehtävän hoitamista (54 §)
- 2) kuntayhtymä (erillinen oikeushenkilö, jonka kunnat perustavat perussopimuksella)

Julkisoikeudellisia ja yksityisoikeudellisia sopimuksia koskevien riitojen ratkaisutavat eroavat toisistaan, sillä yksityisoikeudellisia sopimuksia koskevat riidat ratkaistaan ensiasteessa yleisessä alioikeudessa eli käräjäoikeudessa, kun taas julkisoikeudellisia sopimuksia koskevat riidat ovat hallintoriita-asioita, joiden ratkaiseminen kuuluu ensiasteessa hallinto-oikeudelle. Hallintolainkäyttölain (1996/586) 69 §:n säännös koskee hallintoriita-asioita.

Yhteistoiminta ja julkisista hankinnoista annettu laki

Kuntalain 50 §:ssä säädetään yhteistoiminnan suhteesta julkisista hankinnoista annettuun lakiin. Kyseisen pykälän ensimmäisen momentin mukaan, jos kunta sopii 8 §:n mukaisesti kunnalle laissa säädetyn tehtävän järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle, siirtämiseen ei sovelleta julkisista hankinnoista annettua lakia. Yhteistyösopimus jää hankintalain (1397/2016) soveltamisalan ulkopuolelle, jos se täyttää hankintalain 16 §:ssä säädetty edellytykset. Hankintalain 16 §:n mukaan lakia ei sovelleta hankintayksiköiden väliseen hankintaan, jolla hankintayksiköt toteuttavat yhteistyössä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut. Kuntalain 8 luvun mukainen lakisääteisiä tehtäviä koskeva yhteistyö täyttää hankintalain soveltamatta jättämisen edellytykset suurella todennäköisyydellä.

Kunta voi ostaa julkisista hankinnoista annetun lain mukaisesti asiantuntijapalveluita yksityiseltä toimijalta, kuten ympäristötilan seuranta, kartoituksia, selvityksiä ja rakentamiseen liittyvää neuvontaa. Nämä tehtävät eivät saa kuitenkaan sisältää julkisen vallan käyttöä. Yksityisten asiantuntija/konsulttipalveluiden ostamisesta sovitaan kunnan ja palveluntarjoajan välisessä yksityisoikeudellisessa sopimuksessa. Palvelun hankinnassa tulee noudattaa hankintalakia, jos hankittavan palvelun arvo ylittää 60 000 euroa.

Kysymys on tällöin yksityisoikeudellisesta sopimuksesta, joka ei sisällä julkisen vallan käyttöä. Kunnan määrittelemistä hankintavaltuuksista riippuen sopimuksen on oikeutettu tekemään viranhaltijakin. Toimivalta tulee tarkistaa tapauskohtaisesti.

Sopimus yhteisestä toimielimestä (Kuntal 52 §) ei kuulu julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) soveltamisalaan, mutta yhteisen toimielimen tekemisiin hankintoihin sovelletaan hankintalakia edellytysten täytyessä.